

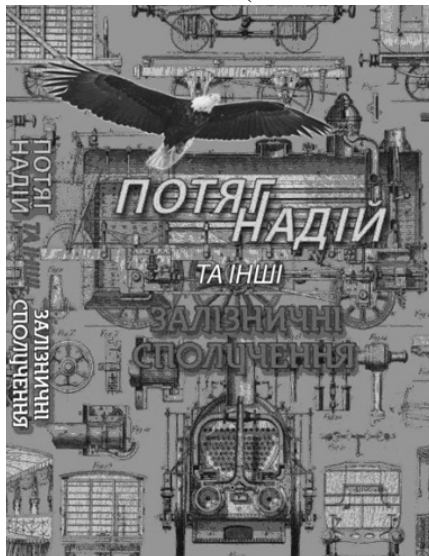
ше залізничне сполучення в Західній Україні. Півторасотлітньому ювілею цієї, здавалося б, буденної, а насправді – доленосної події й присвячена літературна антологія «Потяг надій та інші залізничні сполучення», упорядкована Тимофієм Гавриловим і видана 2011 року львівським видавництвом «ВНТЛ-Класика».

З докладної передмови під характерною назвою «Прометей, прикутий до Заходу», написаною відомим сучасним істориком, професором Ігорем Жалобою, ми довідуємося про те (як висловився б уже знайомий нам Борис Антоненко-Давидович), «як воно починалося», тобто за яких умов і передумов виникло перше на західноукраїнських землях залізничне сполучення. Ми дізнаємося про події двох десятиліть – 1840 – 1860 років, що стали підготовчим періодом у будівництві цієї залізниці, про обставини її відкриття у листопаді 1861 року... Проте не менш переконливо розкажуть нам про це художні твори, вміщені в антології, – поезії, оповідання, нариси не лише українських, а й австрійських та польських письменників.

Часовий діапазон написання творів, представлених у виданні, надзвичайно широкий: від Івана Франка – до Івана Малковича й Сергія Жадана, від Карла-Еміля Францоza – до Франца Кафки, від Юліана Тувіма – до Марека Краєвського... Імена письменників, з творчістю яких знайомить антологія, також знайомі не всім. Якщо згадані вже

Кафка або Тувім є визнаними класиками європейського письменства, то прізвище Францоza знайоме хіба що фахівцям-літературознавцям (та й то завдяки роману «Боротьба за право», за мотивами якого Михайло Старицький створив свою драму «Юрко Довбиш»). А що вже казати про такі постаті, як новеліст Петер Розеггер чи сатирик Александр Рода-Рода... Отже, «Потяг надій» ще й відкриває українському читачеві нові яскраві імена визначних майстрів художнього слова. До того ж твори цих письменників подано в надзвичайно колоритних перекладах В.Кам'яця, П.Рихла, Г.Петросаняк, Б.Антоняк та інших талановитих перекладачів.

Звичайно ж, збірка не вичерпує «залізничних» сюжетів як на західноукраїнському терені, так і в цілому по Україні. Серед шедеврів літератури на цю тему можна згадати такі твори, як «Сам собі пан» Б.Грінченка, «На суді» О.Маковея, «Фальшивий білет» Б.Антоненка-Давидовича, славнозвісний цикл «Записки комівожера» Шолом-Алейхема... Тож сподіватимемось, що українські читачі зробилять для себе ще чимало відкриттів у цій царині. А тим часом – «Потяг надій» запрошує до захопливої мандрівки старовинними коліями Галичини та Буковини, де ще й досі, здається, чути гудок увічненої Великим Каменярем – Іваном Франком – «черепахи».

«В ОЧІКУВАННІ ЗАЛІЗНИЦІ»: ЯК ПЕРИФЕРІЯ СПЛУЧАЛАСЯ З ЦЕНТРАМИ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ

3-5 листопада 2011 р. у м. Львові відбулася Міжнародна конференція з залізничної історії «В очікуванні залізниці: Як периферія сполучалася з центрами індустріалізації», присвячена 150-літтю відкриття першого залізничної лінії на території сучасної України.

Організаторами конференції виступили Міжнародна асоціація дослідження історії залізниці та Центр міської історії Центрально-Східної Європи.

3 листопада з вітальним словом до учасників конференції звернулися Посол Анрі Жаколен,

Президент Міжнародної асоціації дослідження історії заліниць, Гаральд Біндер, Президент фундації Центру міської історії, Вольф Дітріх Хайм, Надзвичайни і Повноважний Посол Австрії в Україні, Василь Косів, заступник мера Львова.

Концептуальні завдання конференції були представлені у співдоповіді проф. Ігоря Жалоби (Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна) та проф. Ральфа Рота (Франкфуртський університет ім. Гете, Німеччина). У ній, зокрема,

ставилося питання про те, як території, що лежали на периферії економічної динаміки і не належали до центрів індустрії, відповідали на попит на крашу транспортну інфраструктуру?

Це питання стосується не лише європейської периферії, але має вагу і для багатьох інших кутків світу. Економічно відстала периферія містила землі Російської, Османської імперії, Китаю, а також численні колонії Великобританії, Франції та інших європейських країн, як і більшість країн Латинської Америки. У XIX столітті у цих ре-

оточенням, а чи навпаки – зменшило? І нарешті: як розвивалися залізниці і залізничний транспорт у XX столітті? Чи поживило впровадження залізниць індустріальний розвиток країни у цілому; чи зменшило відрив у економічному розвитку від Заходу?

Спробою відповіді на поставлені питання була робота конференції 4-5 листопада, представлена п'ятьма панелями.

Під час засідання панелі А. «На периферії світу і Європи» (модератор Ральф Рот) були пред-

Анрі Жаколен, Ігор Жалоба, Почесний консул Ярослав Наконечний, Посол Вольф Дітріх Хайм, Ральф Рот

гіонах переважав сільськогосподарський тип розвитку, а індустріалізація не мала значного впливу на економіку. Які надії і прагнення принесла у ці регіони світу побудова залізниць? Чи існували тут подібні до східноєвропейських візії приєднання до більш економічно розвиненого простору, і чи можна відстежити зрівнянні дискурсивні взірці, що пов'язували б рівень залізничної інфраструктури із прагненнями економічної та політичної незалежності? Чи домінували у побудові залізниць імперські чи колоніальні економічні чи політичні інтереси – а чи мала на ці проекти вплив місцева еліта регіонального населення? Як вплинула залізниця на соціальні та економічні обставини у місті та в селі? Чи включення периферійних міст до ширшої транспортної системи поглибило розрив між містом і його сільським

ставлені доповіді Андреаса Беєра (Університет м. Росток, Німеччина) «Латинська Америка в очікуванні залізниць», Емілі Коте Дюмулен (Університет Савойї, Франція) «Коли залізниця перевертає периферійний хребет європейського транзиту: випадок Савою (1850-1880)» та Юзуфа Шегу Тіджані (Лейденський університет, Нідерланди) «В очікуванні залізниць: Як Баро-Канська залізниця поєднала Північну Нігерію із центрами індустріалізації».

Регіони Східної Європи розглядалися під час засідань панелей В. (модератор Ігор Жалоба) та С. (модератор Анрі Жаколен). Тут були представлені доповіді Ігоря Сьомочкіна (Укрзахідпроектреставрація, Львів, Україна) «1866 рік. Залізничне єднання Галичини з Буковиною», Ірини Агієнко (Дніпропетровський

національний університет залізничного транспорту, Україна) «Початок формування залізничної мережі на українських землях: визначення хронологічних орієнтирів», Ігоря Мельника (часопис «Галицька брама» Львів, Україна) «Спроби включення залізниці Краків–Львів–Чернівці у трансконтинентальний шлях до Індії», Ігоря Жалоби «Галичина «в солодких очікуваннях»: як край отримав залізницю Карла Людвіга», Зоряни Мельник (Український католицький університет, Львів, Україна) «Залізниці на пограниччях імперій: порівняння досвіду Російської й Австрійської імперій», Андрія Кіштимова (Інститут парламен-

там сільських регіонів Угорщини» та Штефан Браукман (Гамбурзький університет, Німеччина) «Встановлення зв'язків у сільській місцевості – Пруські Kleinbahnen (малі залізниці) і залізнична компанія Lenz&Co 1892 – 1945».

Завершувала роботу конференції панель Е. «Львів: залізничний центр і станція» (модератор Гаральд Біндер), на якій були заслухані доповіді Наді Век (Віденський університет, Австрія) «Залізнична станція як сцена. Повідомлення про відкриття нового вокзалу у щоденній пресі Львова», Ігоря Жука (Український католицький університет, Львів, Україна) «Людвік Вежбіцький –

таризму та підприємництва, Мінськ, Білорусь) «Поліський проект – Литовська залізниця», Сергія Любічанковського (Оренбурзький державний педагогічний університет, Росія) «Відновлення «Караванного шляху»: Оренбург-Ташкентська залізниця і її вплив на розвиток Оренбурзького краю».

На панелі D. розглядалася роль залізниць в розвитку сільських регіонів (модератор Ігор Жалоба). З доповідями виступили Габор Єгер (Університет м. Мішкольц, Угорщина) «Зв'язок між вузькоколійними залізницями і піднесен-

інженер, архітектор, дослідник, громадський діяч» та Юрія Криворучко (Головний архітектор Львова, Україна) «Реконструкція і реорганізація територій, прилеглих до Залізничного вокзалу у Львові».

Конференція відбувалася за підтримки Австрійської служби академічних обмінів – Представництво у Львові, Крайового уряду Каринтії, Австрійського культурного форуму, міста Відня, Послів Австрії та Франції, Панів Вольфа Дітріха Хайма та Жака Фора.

Ігор Жалоба

